

Un număr vechi 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 „
3 luni	10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98**S U M A R****Instituțiunea apărătorilor**, de d-l *Corneliu Botez*;**JURISPRUDENȚĂ :**Curtea de Casație secția I: *Maria G. Necșulescu cu Maria Niță Rădoi*;Idem: *Vasile Bucur cu Ioana V. Nemțeanu*;Idem, s. II: *D-r Ioan D. Ioanescu cu N. Mavrodin și Eliza Ghinea*;Tribunalul Notariat Ilfov: *Elena I. Dimitropol cu Gr. Lăcusteanu*;Curtea de apel din Montpellier: *Seducțiune*.**INSTITUȚIA APĂRĂTORILOR**

Solicitat de Apărătorii din țară de a ne spune cuvântul eu privire la noua situație ce li se crează prin proiectul de reorganizare a judecătoriilor de ocol, o facem cu o deosebită plăcere și cu convingerea, că răspunzând acestei invitații, ne îndeplinim chiar o datorie.

În adevăr, a semnala neajunsurile unei legiuiri, constatate cu prilejul experimentării ei, constituie pentru magistrat o obligație prevăzută de art. 144 din legea de organizare judecătorească, care îndatorește pe președinții de tribunale și Curți a raporta Ministerului Justiției viciile de procedură sau de legislațiune constatate în curgerea anului judecătorec. Aceste constatări formează un prețios material de studiu, de care legislatorii adesea ori au ținut socoteală.

Dacă există vre-o instituție, din acele chemate a îndeplini la noi o funcțiune socială, care să fi trecut prin mai multe frământări pentru afirmarea drepturilor ei în luptă pentru viață, e, fără îndoială, instituția apărătorilor.

Ce sunt apărătorii, în ce împrejurări a fost creată această instituție și ce temeiuri să aibă plângerile formulate de dânsii în documentatul

memoriu ce l-au înaintat Ministrului de Justiție și Parlamentului? ¹⁾

Instituția apărătorilor, după cum lămărește dispoziția transitorie a art. 123 L. J. Pace, unde au fost cuprinși, reprezintă punctul de trecere de la vechile la actualele noastre așezăminte judecătorești isvorâte din noile nevoi social-economice, din condițiile de cultură mai înaintate realizate de jumătate de veac în toate ramurile noastre de activitate publică și socială.

Aceste nevoi și condiții explică transformarea treptată a societății noastre și străduințele continue ale statului român spre a fi la nivelul statelor civilizate.

Până acum aproape jumătate de veac, n'am avut alcătuirii judecătorești statornice; noțiunea de dreptate era confuză și nesigură, străbătând a-nevoie, până la triumful ei de a doua-zi, prin besna unor judecăți ce nu se mai sfârșeau, în lipsă de o cumpănă dreaptă și senină. Și n'aveam destui oameni cari să corespundă înaltei lor chemări de a asigura triumful dreptății. Judecătorii, chiar mai încoace, sub imperiul vechei organizări judecătorești se recrutați, în lipsa unor condiții de admisibilitate, din persoane fără o pregătire specială, iar avocații, sfetnicii părților, cârmacii cari adesea purtau interesele lor păgubite prin valurile tulburii și dese ale celei mai trufașe și sfruntate strâmbătăți, nu se ridicau mai presus de cei meniți să-i asculte și să-i înțeleagă. Se găseau totuși și printre unii și printre alții meritoase excepțiuni.

Treptat vremurile s'au schimbat. Am progresat. Porțile facultăților noastre, ca și ale celor străine au dat drumul la o pleiadă întreagă de licențiați și doctori în drept, soli bine-făcători ai culturii pe pământul țării noastre. Trebuia să rupem cu trecutul, să aruncăm vâlul uitărei îngăduitoare peste

¹⁾ Vezi acest memoriu reproduș în extens, în *Curierul Judiciar* No. 78 din 907.

el. A o rupe nu era cu putință; a trebuit să legăm firul trecutului așezămintelor noastre judecătorești de cele prezente, după cum și acestea se vor lega la rândul lor de cele viitoare. Pentru că prefacerea instituțiilor noastre juridice, nu s'a putut face de cât parțial trebuia să se țină seamă și de acei factori ai trecutului, cari dacă nu aduceau diplome și cunoștințe superioare, aduceau o practică și o experiență îndelungată, cari ne-au înlesnit prezentul prin această practică și experiență și ne-au asigurat putința unei trăinicii în viitor.

De aceea, în 1890, cu ocazia punerii bazelor organizării noastre judecătorești de astăzi, nu s'a înălțat cu totul foștii magistrați netitrați ce ocupau locurile de la Curți, tribunale și judecătoria; s'a ținut socoteală de importantul rol social ce l'au avut și unii din ei îl mai puteau avea și prin art. 58 din acea lege, li s'a menținut dreptul, prin excepțiune și în lipsă de magistrați titrați de a ocupa funcțiunile de judecătoria de ocol și ajutori de judecătoria, dacă au funcționat cel puțin doi ani ca judecătoria și șapte ani ca ajutori. Acest drept li s'a păstrat neatins până la 1896, când s'a pus în aplicare legea actuală a Judecătorilor de pace.

La 1896 numărul licențiaților și doctorilor în drept devenind destul de mare ca să se poată umplea cu ei și aceste locuri, legiuitorul a socotit cu drept cuvânt că a sosit momentul pentru ca ele să fie încredințate numai celor titrați, dar după trecere de doi ani de la aplicarea legii.

Pe de altă parte, legiuitorul, dintr'un sentiment de umanitate și echitate, pentru că ar fi fost neuman și nedrept dac'ar fi lăsat pe drumuri o întreagă clasă de oameni, cari până atunci erau găsiți folositori, și-a zis: la judecătoriile de ocoale i-am găsit pe netitrați funcționând ca magistrați, să nu-i îndepărtăm de acolo și atunci a creat instituția apărătorilor sau procuratorilor de pe lângă judecătoriile de pace, dându-le dreptul de a face acte de jurisdicție grațioasă și de a pleda numai înaintea judecătorilor, lângă care era natural și chiar necesar să rămână alipiți. Cu această creațiune putem zice că fizionomia vieții noastre judecătorești a luat o schimbare cu desăvârșire nouă și că numai la porțile justiției poporului mai stau apărătorii, aceste straje credincioase atestând trecutul modest al așezămintelor noastre judecătorești, de care nu trebuie să ne rușinăm și pe care suntem datorii, din potrivă, a-i iubi și cinsti ca pe întâii sfetnici ai practicei și învățaturii noastre juridice.

Unii din acești practiciani netitrați, și astăzi în calitate de grefieri de tribunale mai călăuzesc primii pași șovăelnici ai licențiaților în drept de-

butanți, nedumeriți, pentru a pune în practică cunoștințele generale dobândite pe băncile facultății.

Dar, tot de la 1896, de când s'a creat clasa apărătorilor, începe și lupta grea și aprigă ce aceștia sunt nevoiți să întreprindă pentru apărarea pozițiunii lor. E important a se vedea în câte-va cuvinte peripețiile prin care au trecut apărătorii spre a ne putea da seamă de greutatea pedicilor suferite în exercitarea profesiei lor, contra voinței legiuitorului din 1896, cari cum, cu drept temei, observă apărătorii prin memoriul lor, acordându-le un asemenea drept în vederea serviciilor aduse țării, a crezut că va face o justă compensație.

Art. 123 L. J. Pace, se rostește că pot fi apărători cei ce vor fi funcționat timp de doi ani ca grefieri de tribunale sau de Curte. De aci s'a născut îndoiala, dacă *ajutorii de grefă* pot fi apărători. S'a susținut chiar cu prilejul discuției L. J. Pace, că sunt simpli copişti, cea ce nu era exact și însăși debaterile Camerei și Senatului se contrazic asupra interpretării ce trebuie dată legii în această privință. Ajutorii de grefă, după regulamentul grefelor întocmit în puterea legii de organizare judecătorească, sunt adevărați grefieri, pentru că îndeplinesc în totul atribuțiunile grefierilor.

Ei au fost în tot dreptul lor să se adreseze justiției de la care au obținut hotărâri, conșcând dreptul lor de a profesa în virtutea cărora au fost înscrși în listele apărătorilor.

Li s'a contestat grefierilor dreptul de a fi *pe viitor* apărători, pe motiv că art. 123 se referă numai la cei demisionați în momentul promulgării legii de la 1896. Apărătorii nu s'au descurajat, au recurs la justiție și aceasta le-a recunoscut dreptul, fie că avea stagiul împlinit înainte de acea dată, fie că l'au împlinit în urmă. Justiția de asemenea a mai stabilit, și cu drept cuvânt, că împrejurarea că unii din ei se găseau încă în funcțiune, nu constituia o pedică de a fi apărători într'u cât urmau să profeseze după eșirea lor din funcțiune.

Li s'a mai contestat dreptul de a pleda și la *alte judecătoria* de cât judecătoria la care erau înscrși, între altele pe motivul derizoriu, că obținuse acest drept în alt județ și că «nu se simțea nevoie» de alți apărători pe lângă judecătoria la care accidental voiau să pledeze. Apărătorii au căpătat hotărâri judecătorești prin cari li s'a recunoscut și acest drept.

Această stare de lucruri a dăinuit până la punerea în aplicare a noii legi pentru constituirea corpului de avocați din 12 Martie a. cor. Cu ocazia discuției acestei legi o nouă frământare îi

cuprinde pe apărătorii. Proiectul nu mai permitea pe viitor acordarea dreptului de apărător la alte persoane de cât cei admiși până atunci, cea ce de altminteri era just, din momentul ce avem în țară un număr îndestulător de avocați; dar proiectul mai prevedea că apărătorii se vor lua de sub controlul președinților de tribunal spre a fi puși sub autoritatea disciplinară numai a decanului, asimilându-i secretarilor de avocați și tot odată li se interzicea de a mai redacta actele de notariat ale persoanelor fără știință de carte.

Apărătorii loviți în prestigiul și existența lor se agită iarăși, se adună în congres, adresează un memoriu parlamentului și isbutesc a fi asimilați avocaților și puși de aci înainte sub privigherea consiliului de disciplină; de asemenea li se recunoaște dreptul de a redacta acte de notariat. E necontestat că acest ultim triumf al apărătorilor nu constituia numai menținerea vechii stări de lucruri create în favoarea lor, dar *un pas înainte* cu care se puteau felicita. Cu toate acestea nici legea Corpului de avocați nu era de natură de la început, să asigure apărătorilor liniștea sufletească la care năzuiău de atâta timp, și aceasta din cauza chipului de redactare a art. 89 din această lege, care prevede că decanii vor cuprinde în tablourile ce vor forma numai pe apărătorii cari se vor găsi «*regulat înscrși*» la promulgarea legii. Din cauza acestor expresii unii decani au crezut că pot revizui chiar înscrierile anterioare obținute în mod legal și în putere de hotărâri judecătorești. Apărătorii se văd nevoiți a se apăra din nou înaintea justiției, de unde capătă noi hotărâri favorabile, prin care făcându-se în mod rațional interpretarea termenilor de mai sus, sunt reintegrați în drepturile lor în puterea autorității lucrului judecat și a drepturilor câștigate.

Să venim acum la noua fază, cea mai grea dintre toate, prin care trec apărătorii, în urma restricțiunilor prevăzute prin proiectul guvernului, atât de dăunătoare existenței lor.

* * *

Dispozițiile din proiectul guvernului cari fățiș ori indirect ating dreptul de a profesa al apărătorilor și de care atingere aceștia se plâng prin destul de bine documentatul lor memoriu, sunt art. 46, 72 și 122 din proiect. Asupra acestor texte ne-am spus și ne vom spune încă părerea în șirul de articole în curs de publicare în «*Dreptul*»¹⁾.

Examinarea din nou a acestor texte ne sugerează noi reflecțiuni în privința îngrădirii dreptului de a profesa al apărătorilor la judecătoriile

de ocoale, singurele instanțe unde până în prezent sunt admiși a pleda.

Diferim de apărătorii în punctul de vedere din care vom examina chestiunea lor, pentru că socotim că nu sentimentul de umanitate, sau teoria drepturilor câștigate pot justifica menținerea mai departe a acestei instituțiuni; pentru-că, dacă instituțiunea nu-i folositoare, sau e dăunătoare, nici un sentiment de umanitate nu încapă pentru menținerea ei, iar dacă are o valoare socială, invocarea acestui sentiment cel mult le poate micșora prestigiul. De drepturi câștigate nu poate fi iarăși vorba. O lege a creat instituția apărătorilor și dacă ea nu mai corespunde cerințelor actuale, o altă lege posterioară de interes public poate tot atât de bine s'o desființeze, întocmind actul ei de deces.

Pentru elucidarea chestiunii ne vom pune din punctul de vedere al interesului social, singurul hotărâtor.

Dispozițiile, care vatamă dreptul de a profesa al apărătorilor, sunt privitoare la redactarea actelor de notariat, la dreptul de a reprezenta și asista pe părți în instanță și la dreptul de disciplină.

Redactarea actelor de notariat. Art. 47 din proiect dă în căderea secretarilor de comună și grefierilor judecătoriilor de ocoale, sub supravegherea judecătorilor, îndatorirea de a redacta și scrie fără nici o plată actele locuitorilor săteni neștiutori de carte. Acest text exclude, cum vedem, nu numai pe apărătorii, dar și pe avocați, în comunele rurale, de la întocmirea actelor de notariat, o reformă tocmai inversă celei prevăzute de art. 18 din legea pentru constituirea corpului de avocați din 1907, după care actele ce specifică, ale persoanelor fără știință de carte nu pot fi redactate de cât de apărătorii sau avocați, vrea să zică, legea corpului de avocați a găsit apți numai pe apărătorii împreună cu avocații, nu și alte persoane, de a alcătui asemenea acte, din cauza importanței lor, iar după actualul proiect, secretarul comunal și grefierul judecătoriei sunt găsiți mai competenți în această privință de cât apărătorii, foști magistrați și grefieri de Curți și tribunale.

Credem că această simplă comparațiune e îndestulătoare spre a face convingerea că cu mai multă capacitate vor redacta actele de notariat niște persoane cu o practică și o cunoștință a lucrurilor judecătorești, pe care nu o au scriitorii de la comună sau grefierii de la judecătoriile reerutați de obicei din practicanții de la aceste instanțe, a căror cultură nu depășește cunoștințele a patru clase primare și care n'au înțelegerea celor mai elementari termeni de drept. Apărătorii, pe lângă priceperea acestor termeni, fiind retri-

¹⁾ «Dreptul» No. 73, 75 și 77/907.

buiți, vor avea și o răspundere și își vor îndeplini și bine și conștiincios sarcina. Interesul superior al justiției reclamă de a le fi lăsată și pe viitor această atribuție, cu atât mai mult cu cât secretarul său greșierul, având după legea pentru autentificarea actelor căderea de a contrasemna procesul-verbal de autentificare și deci de a participa la îndeplinirea formelor solemne de autentificare, ar cumula calitatea de greșier cu cea de redactor sau scriitor al actului, care sunt incompatibile.

Dreptul de reprezentare în instanță. Art. 72 din proiect exclude pe apărători de la exercițiul dreptului de a pleda, în comunele rurale, unde părțile sunt datoare să se înfățișeze în persoană, ori prin unele rude (părinte, soț, fin, frate, unchiu sau nepot) și numai ele singure își pot sprijini dreptățile. Ne temem că această inovațiune nu va da roadele dorite. Cu atât mai greu va fi pentru părți să-și apere singure drepturile, cu cât competența judelei de ocol fiind sporită mult prin proiect, mai complicate și grele vor fi problemele de drept ce judecătorul va fi chemat a judeca.

Competința în ultimă instanță, fiind urcată la 300 lei, părțile sunt expuse să-și păgubească drepturile, fie că nu se vor putea prezenta în persoană, fie din cauza unei expunerii necomplete sau stângace a împrejurărilor procesului.

În relațiile vieții zilnice, fără ca cine-va să fie angajat într'un proces, simte nevoia sufletească de a avea un prieten sau sfătuitor. Cu atât mai explicabil e să recurgi la un sfătuitor, când averea și onoarea ta sunt în joc. Cum asemenea sfătuitoari se găsesc adesea nepoftiți, s'a simțit trebuința punerii unor rândueli și restricții în această privință pentru ca nu cum-va sfătuitoarii de ocazie sau interesați să profite de slăbiciunea sau naivitatea omului profan în materie de judecări. Din această necesitate socială a isvorât instituția avocaților, sau a apărătorilor pe lângă Judecătoriile de pace. Îndepărtând pe apărători de la Judecătoriile de ocol rurale, se răpește săteanului **auxiliarul cel mai indispensabil, iar judecătorului un colaborator prețios și important element de control în împărțirea judecăteii.** Dispărând apărătorii, va răsări ca din pământ întreaga legiune a povățuitorilor de ocazie, a jălbarilor de meserie, cari vor aține drumul sătenilor, îndemnându-i la procese adese ori nedrepte și cu cheltueli costisitoare, numai în scopul de a-i exploata. Părțile lipsite de apărători vor fi nedumerite înaintea judecătorului, ne știind în cele mai dese cazuri ce să le spună și nici în ce formă să le spună, limba codului singura în care s'ar putea adresa cu temei judecătorului,

fiindu-le cu totul străină. Judecătorul se va căsni mult până ce va prinde din gura săteanului întreaga urzeală a procesului, pierderea de timp va fi colosală și judecățile trăgănite și adesea nesigure cu toată bună-voința judecătorului încărcat de atâtea atribuțiuni. Apoi nu e destul ca judecătorul să fie apărătorul părților din oficiu. Părțile au nevoie câte odată de apărător înainte de iscarea pricinii și de a trece pragul judecăteii și une ori spre a nu ajunge la ea. Săteanul își deschide mai repede inima lui apărătorului. Acestuia îi spune toate păsurile lui, fiind deprins cu el și dacă apărătorul se încredințează că n'are dreptate îl povățuiește mai de grabă să se ferească de a călca pragul judecătoriei. Din toate aceste puncte de vedere, apărătorii la sate au a îndeplini un rol social, a cărui importanță e mai pre sus de ori-ce discuție.

În legătură cu aceste constatări, credem că e necesar să se lase apărătorilor dreptul de a pleda ocazional și la alte judecătorii de cât a domiciliului lor, pentru ca dreptul de apărător să nu constituie un monopol pentru unii în detrimentul altora și mai cu seamă în detrimentul părților cari vor fi alt-fel nevoite, poate, să recurgă la apărătorul în care n'ar avea încredere, care ar fi angajat de potrivnicul său, sau chiar cu care s'ar găsi în învrăjpire.

Concurența între mai mulți apărători va avea de efect, pe lângă moderațiunea onorariilor, chestie foarte importantă pentru sătean, ca pricinile să fie studiate și pledate mai cu îngrijire; ședințele vor fi mai variate și schimbul de idei mai puternic, când la aceeași judecătorie vor putea pleda ocazional și apărători de la alte judecătorii. Legăturile de camaraderie între apărători vor fi mai strânse deprinzând unii de la alții manierismul inerent profesiei lor atât de delicate, *de la care până în prezent nu s'a dovedit că s'au abătut.*

Restrângerea dreptului de a pleda constituie chiar o nedreptate pentru apărători. Mulți din ei au părăsit funcțiunea de greșieri de tribunale, unde n'au lăsat de cât regrete, spre a îmbrățișa profesiunea liberă de apărători, în care găseau un câmp mai larg de activitate pentru destoinicia lor. Toți aceștia mutându-se cu familia și gospodăria lor de la orașe, în micile târgușoare, și sate, își văd astăzi existența lor materială primejduită. Ridicându-li-se dreptul de a pleda, rolul ce-l aveau de a răspândi oare-care lumină și spiritul de ordine și legalitate la sate se va șterge cu desăvârșire. Neavând încotro să apuce vor recurge la expediente de tot felul pentru a trăi, ori vor tinde din nou la funcționarism.

Tebue să se țină seamă de curajul plin de merit a acestor oameni de a se devota unei pro-

fesiuni liberale într-o vreme când există o tendință atât de nesănătoasă a tuturor de a trăi din budgetul Statului.

E netăgăduit că o bună condiție economică, la care profesioniștii au dreptul, le asigură independența profesională unită cu prestigiul necesar și acesta a fost unul din punctele de căpetenie atinse în congresul avocaților de la *Lipsca* ținut în zilele de 22. și 23 Noembrie a. c., cu prilejul discuției reformei parțiale a procedurii civile germane, prin care aceștia și au văzut că li se pune în oare-care nesiguranță condițiile lor de trai.

Dreptul de disciplină. Prin art. 122 din proiect se scot apărătorii de sub privegherea consiliului de disciplină a avocaților spre a fi puși sub controlul judecătorului de ocol, a aceluși factor care în permanență, în împărțirea judecăților în mod și firesc și necesar se află sub controlul apărătorilor și care, înainte de noua lege a corpului de avocați, se găsea de o potrivă cu cel dintâi sub privegherea președinților de tribunale.

Prin proiect se acordă judeului de ocol dreptul de a destitui pe apărătorii ce se abat de la datoriile lor. Era poate mai logic să se lase apărătorii sub privegherea consiliului de disciplină, care îi asimilează avocaților în această privință. Ceii de aceeași breaslă mai bine se cunosc între ei și mai ușor se pot aprecia și judeca. E natural deci, ca legile de organizarea tuturor corpurilor constituite să prevadă pentru militari, preoți, medici, magistrați, avocați, etc., ca judecata să se facă de semenii acestora, pentru că nimeni mai bine de cât semenul tău te poate judeca. Dar dacă această considerație e poate greșită sau chiar periculoasă, pentru că deșteaptă ideea de castă și deci de părtinire, și dacă ar fi mai nimerit ca pe apărătorul abătut să-l judece judecătorul de ocol, se impune totuși o *gradatie* în aplicarea pedepselor, prevăzându-se în lege că judecătorul de ocol va putea aplica pentru abaterile mai ușoare pedeapsa avertismentului sau a suspendării pe timp limitat și numai în caz de neîndreptare să poată aplica pedeapsa destituirii, care fiind gravă și singura prevăzută de proiect, ar fi neaplicabilă pentru abaterile de mai mică însemnătate, care totuși n'ar trebui să rămână nepedepsite.

Reforma justiției de pace fiind făcută pentru ocrotirea săteanului, iar apărătorii constituind un factor alăturat, al cărui rol e călăuzirea intereselor săteanului înaintea unei asemenea justiții, nu ne îndoim, că tot ce s'a spus de bine în această chestiune, se va avea în vedere la încheierea definitivă a reformei.

CORNELIU BOTEZ
Președinte s. II trib. Covurlui

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 12 Noembrie 1907

Președinția D-lui GH. PHEREKYDE, Prim-Președinte

Maria G. Necșulescu cu Maria Niță Rădoi ș. a.

Pământ rural.— Dacă femeile pot dobândi prin testament asemenea pământ, sau dacă pot cel puțin dobândi valoarea pământului. — (Art. 7, 4 și 5 din legea rurală de la 1864, art. 1 din legea interpretativă din 1879, art. 51 din legea înstreinării bunurilor Statului și 132 din constituție).

Femeile nu pot cumpăra nici dobândi prin testament pământuri declarate inalienabile prin legea rurală de la 1864, prin cea interpretativă din 1879 și prin art. 51 din legea pentru înstreinarea bunurilor Statului.

Astfel, este nulă, și de nul efect dispoziția testamentară prin care s'a lăsat unei femei asemenea pământ, și acea femeie nu poate dobândi nici valoarea aceluși teren, întru cât prin aceasta s'ar eluda indirect legea.

Decizia 371/907. — Respins recursul făcut de Maria G. Necșulescu, contra deciziei Curții de apel București s. II, No. 319/904, dată în proces cu Maria Niță Rădoi ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d-l advocat Hera în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l advocat N. Obreja în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

«Violarea art. 7 § 5 din constituție și nemotivare.

«Am cerut Onor. Curții de apel să-mi admită apelul pe motiv că legea înstreinării bunurilor Statului din 1889 este o continuare a legii rurale din 1864 și interpretative din 1879 (ceia-ce se contestase de adversari și tribunal) și că pământurile dobândite în baza acestei legi se pot transmite prin testament și chiar femeilor, cu condițiune însă ca ele să fie muncitoare manuale de pământ, fără a cere ca condiție esențială locul unde locuiește, căci sunt muncitori de pământ în mahalalele orașelor și sunt agricultori neavând altă ocupație precum sătenii cari nu pot dobândi asemenea pământuri având o altă ocupație; că prin urmare numai ocupațiunea este condiția esențială cerută de lege pentru dobândirea de asemenea pământ, iar nu locuința; Curtea însă violând textul citat admite că singura condiție esențială este locul locuinței, iar nu ocupațiunea și fără a motiva».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că instanțele de fond au anulat dispoziția din testamentul defunctului Neculai Ion Olaru prin care s'a lăsat recurentei Maria G. Necșulescu un lot de 4 hectare și 8446 stânjenți, cumpărat de numitul defunct de la Stat în baza legii pentru înstreinarea bunurilor Statului din 1889;

Considerând că din dispozițiunile art. 7 din legea rurală de la 1864, art. 1 al legii interpretative din 1879, art. 132 din constituțiune și art. 51 din legea pentru înstreinarea bunurilor Statului, rezultă că pământurile rurale date sătenilor cultivatori de pământ în baza acestor legi și loturile mai mici de 5 hectare, sunt inalienabile și nu se pot înstreina nici prin testament, nici prin acte între vii, de cât către comună sau către vre-un alt sătean care se găsește în condițiunile legilor de împroprietărire spre a putea dobândi asemenea pământuri;

Că, din aceleași dispozițiuni, combinate cu art. 4 și

5 din legea rurală de la 1864, rezultă că femeile nu pot cumpăra nici dobândi prin testament asemenea pământuri declarate inalienabile prin sus zisele legi;

Considerând că astfel fiind, cu drept cuvânt au judecat instanțele de fond că recurenta n'a putut dobândi prin testamentul defunctului Niculae Ion Olaru, pământul în litigiu, și prin urmare nu poate fi vorba de violarea art. 7 din constituțiune și de nemotivare după cum se pretinde prin sus arătatul mijloc de casare;

Asupra motivului al II-lea :

«Exces de putere. Adversarul pentru a dovedi că apelanta nu este muncitoare de pământ, prezintă Curței un certificat al percepției constatând că dările către comună le plătește în oraș, deci tot în oraș locuiește; Or, nu percepția e menită a constata unde este locuința unei persoane, ci Poliția sau Primăria, și Curtea punând temei pe acel certificat, comite un vădit exces de putere».

Considerând că din momentul ce este stabilit că recurenta nu putea dobândi prin sus zisul testament pământul în cesiune, devine inutil a se discuta pe ce dovezi s'a întemeiat Curtea de fond ca să constate că recurenta nu este muncitoare de pământ, astfel că din aceste puncte de vedere mijlocul de casare se găsește neîntemeiat;

Asupra motivului al III-lea :

«Am cerut Curței în al doilea capăt de cerere, că în caz când ar admite că femeile muncitoare manuale de pământ locuind în mahalalele orașelor, nu au drept a dobândi pământ rural prin testament, să-mi acorde valoarea lui (pământului lăsat mie prin testament), însă Curtea prin omisiune esențială trece cu vederea asupra acestui cap de cerere pus în subsidiar și omite cu desăvârșire a se pronunța sau motiva».

Că de asemenea fiind constant că în virtutea sus menționatele texte de lege, este nulă și de nul efect dispoziția testamentară prin care s'a lăsat recurentei pământul în litigiu, și că aceasta nu putea dobândi nici valoarea acelui pământ, întru cât a 'i se da valoarea ar fi a se eluda indirect legea, omisiunea Curței de fond de a se ocupa de cererea recurentei de a 'i se acorda valoarea pământului nu este esențială, de oare ce rezolvarea acestei cesiuni de către instanța de fond n'ar fi putut schimba rezultatul procesului;

Că, prin urmare și acest ultim mijloc de casare fiind neîntemeiat, recursul se găsește nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 19 Noembrie 1907

Președenția D-lui GH. PHEREKYDE, Prim-Președinte

Vasile Bucur cu Ioana V. Nemțeanu

Proba cu martori — Depunerea listei de martori la judecătorul de ocol peste termenul de cinci zile prescris de art. 186 pr. civilă. — Aplicarea aceleiași sancțiuni prescrisă pentru tribunal, adică că partea nu mai e în drept a se servi de asemenea probă. (Art. 186 pr. civ.) Pământ rural. — Dacă femeile pot cumpăra sau dobândi prin testament asemenea pământ. — (Art. 4 și 5 din legea rurală de la 1864).

1) Procedura civilă se aplică de tribunal care judecă în apel afacerile venite de la judecătoriile de ocol, ori de câte ori, în legea judecătoriilor de pace nu este o dispoziție contrarie.

Ast-fel, în legea judecătoriilor de ocol, nefiind nici o dispoziție care să acorde părților dreptul de a depune lista de martori și peste termenul de cinci zile prescris prin art. 186 pr. civilă, acest termen are a se observa și la acea in-

stanță, sub sancțiunea ca partea să nu se mai poată folosi de această probă.

2. După dispozițiunile legii rurale din 1864, femeile nu pot cumpăra nici dobândi prin testament pământuri rurale, declarate inalienabile prin acea lege.

Decizia No. 385/907. — Respins, după divergență, recursul făcut de Vasile Bucur tutore, contra sentinței tribunalului Neamțu No. 339/906, dată în proces cu Ioana V. Nemțeanu.

Curtea,

Ascultând pe d-l adv. P. Borș în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l adv. St. Marinescu-Bolintin în combateri;

Pe d-l procuror P. Sadoveanu în concluziunile puse pentru respingerea recursului;

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

«Nu mi s'a admis martori în opoziția ce am făcut la tribunal, de oare-ce hotărârea opozată se consideră ca cum nu ar exista și spre a dovedi cele arătate în cuprinsul testamentului».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată, că tribunalul în apel, anulând dispoziția din testamentul defunctului Ștefan Iuca Țifui, făcută în favoarea Anichi V. Bucur, a obligat pe Vasile Bucur, recurentul de azi, în calitate de tutore legal al minorilor săi copii, să lase în plină proprietate și stăpânire intimitei în recurs Ioana V. Nemțeanu, pământul arătat în dispozitivul sentinței atacate, — pământ cu care numitul defunct a fost împroprietar în baza legii rurale din 1864;

Având în vedere că tribunalul a declarat decăzut pe recurentul Vasile Bucur din dreptul de a se mai folosi de proba cu martori, pe motiv că n'a depus lista de martori în termen de 5 zile, conform art. 186 Pr. civ.;

Considerând că procedura civilă se aplică de tribunal, care judecă în apel afacerile venite de la judecătoriile de ocol, ori de câte ori în legea jud. de pace nu este o dispoziție contrarie;

Considerând că în legea jud. de pace, nu este nici o dispozițiune care să acorde părților dreptul de a depune lista de martori și peste termenul de 5 zile, precris prin art. 186 Pr. civ. sub sancțiunea ca partea să nu se mai poată folosi de această probă;

Considerând că astfel fiind, și întru cât se constată prin sentința atacată că recurentul n'a depus lista de martori în termenul de 5 zile, cu drept cuvânt și printr'o bună interpretare și aplicare a sus citatului text de lege, tribunalul a declarat decăzut pe recurent din dreptul de a se mai folosi de această probă, și prin urmare mijlocul de casare invocat;

Asupra motivului al II-lea :

«S'a dat o greșită interpretare dispozițiilor art. 7 din legea de la 1864 de oare-ce chiar dacă s'ar considera testamentul ca o înstreinare legea de la 1864 nu face nici o distincție între bărbați și femei și dă o greșită interpretare legii din 1879 relativ la dreptul de împroprietărire a locuitorilor rurali».

Considerând că din dispozițiunea art. 7 din legea rurală de la 1864, art. 1 al legii interpretative din 1879 și art. 132 din constituțiune, rezultă că pământurile rurale date sătenilor cultivatori de pământ în baza acestor legi, sunt inalienabile și nu se pot înstreina, nici prin testament nici prin acte între vii, de cât către comună sau către vre-un alt sătean care se găsește în condițiunile legilor de împroprietărire spre a putea dobândi asemenea pământuri;

Că, din aceleași dispozițiuni combinate cu art. 4 și

5 din legea rurală de la 1864, rezultă că femeile nu pot cumpăra nici dobândi prin testament asemenea pământuri declarate inalienabile prin sus zisele legi;

Considerând că astfel fiind, cu drept cuvânt a judecat tribunalul că Anica V. Bucur, mama minorilor recurenți de azi, reprezentată prin tutorele lor Vasile Bucur, n'a putut dobândi prin testamentul defunctului Ștefan Luca Țifui, pământul în litigiu, și prin urmare nu poate fi vorba de violarea art. 7 din legea rurală de la 1864, sau de greșită interpretare a legii din 1879, după cum se pretinde prin acest mijloc de casare;

Că, dar, recursul se găsește neîntemeiat.

Pentru aceste motive, de acord cu d-l Procuror, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 4 Decembrie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Dr. Ioan D. Ioanescu cu N. Mavrodin și Eliza Ghinea

Compunerea instanțelor judecătorești. — Tribunal cu mai multe secțiuni — Lipsa unui judecător. — Modul de completare al secțiunii de unde lipsește judecătorul. — Cazul când numai instanța se poate completa cu judecătorul sindic. — (Art. 733 C. com. și art. 12 din legea de organizare judecătorească).

Când un tribunal are două sau mai multe secțiuni, completarea lipsei unui judecător are a se face în tot-d'a-una prin tragere la sorți dintre membri de la cea-l'altă secțiune, potrivit art. 12 din legea de organizare judecătorească, și numai când nu s'ar putea îndestula în acest mod o secțiune, tribunalul are a se completa cu judecătorul sindic, întru cât judecătorul sindic e chemat să completeze numai în caz de absolută necesitate, după cum prevede art. 733 C. comercial.

Decizia 291/907. — Casată, după divergență, — în urma recursului făcut de Dr. Ion D. Ioanescu, — ordonanța de adjudecare a Trib. Prahova s. I, No. 5267/907, dată în proces cu N. Mavrodin ș.a.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat A. Iliescu în dezvoltarea motivului rămas în divergență;

Pe d-l avocat Niculescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Că adjudecarea a fost făcută de judecătorul sindic Hariton și Vasilescu supleant, fără să se constate că s'a tras la sorți și fără să fie nevoia constatată, astfel că s'a violat art. 12 din lg. organis. judecătorești»

Având în vedere că se constată din dosarul de urmărire că imobilul recurentului a fost adjudecat asupra intimatului N. Mavrodin, în mod provizoriu, în ziua de 4 Mai și în mod definitiv la 14 Mai 1907 de Tribunalul Prahova s. I:

Că, din cauza lipsei de judecători la secția întâi, Tribunalul a fost completat, în ambele aceste date cu judecătorul sindic, care avea delegația Ministerului de Justiție dată la începutul anului judecătorec 1906 de a lua parte la lucrările interioare ale Trib. Prahova pe timp de un an, fără a se specifica anume la care secție;

Considerând că, după art. 733 din codul de comerț, în caz de vacanță sau de absolută necesitate, judecătorii sindici pot fi delegați de Ministerul de Justiție

pentru a înlocui pe judecătorii Tribunalului său pe judecătorul de instrucție;

Că obiectul și efectele acestei delegațiuni nu pot fi altele de cât de a abilita pe judecătorul sindic cu puteri de a judeca și de a lua parte la lucrările interioare ale Trib. pe lângă atribuțiunile de administrație a familimentelor ce le are în mod obicinuit și special;

Considerând că, de câte ori este vorba de a se completa o secțiune a unui Tribunal, unde s'a ivit lipsă de judecători, este a se observa dispozițiunile art. 12 din legea de organizare judecătorească, care dispune că atunci când Tribunalul este compus din mai multe secțiuni, Primul-Președinte împlinește lipsa de judecători cu judecători sau supleanți trași la sorți, în ședință publică și față cu reprezentantul Ministerului public, dintre membrii sau supleanții prezenți din alte secțiuni;

Considerând că din apropierea și combinarea acestui text cu art. 733 din Codul comercial, rezultă că, în ce privește Trib. cu o singură secțiune, ne putând fi vorba de tragere la sorți, judele sindic, autorizat de Minist. justiției a lua parte la lucrările interioare ale Trib. este chemat a completa de-a-dreptul lipsa vre-unui judecător;

Că, dacă însă tribunalul are două sau mai multe secțiuni, cum e trib. Prahova, completarea lipsei unui judecător are a se face în tot-deauna prin trage la sorți dintre membrii de la cea-l'altă secțiune, potrivit art. 12 din legea de organizare judecătorească, și numai când nu s'ar putea îndestula în acest mod o secțiune, Tribunalul are a se completa cu judecătorul sindic, de oare-ce judecătorul sindic e chemat să completeze numai în caz de absolută necesitate, după cum prevede art. 733 cod. com.:

Considerând că acesta fiind sistemul legii, și întru cât în specie nu se constată că s'a procedat în acest mod, prin tragere la sorți de la cea-l'altă secție, Tribunalul a fost rău constituit cu judecătorul sindic, și deci motivul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 28 Noembrie 1907

Președenția D-lui P. HAGIOPOL Președinte

Elena I. Dumitropol cu Grigorie Lăcusteanu

Formulă executorie — Contract dotal devenit exigibil prin desfacerea căsătoriei. — Dacă acest contract se poate investi cu formula executorie. — (Art. 375 Pr. civ. și art. 20 din legea autentificării actelor).

Dacă tribunalele, prin excepțiune de la dreptul comun, pot investi cu formula executorie și actele autentice, este cert, însă, că nu pot fi investite cu formula executorie de cât actele autentice cu exigibilitate convențională, nu însă și pe acele cu exigibilitate legală, cum sunt contractele dotale și testamentele autentice, cari devin exigibile prin desfacerea căsătoriei sau moartea testatorului.

Tribunalul,

Asupra cererii d-nei Elena I. Dumitropol, făcută prin petiția înregistrată la No. 36077/907, de a i se investi cu formula executorie contractul său dotal, întru cât acest contract dotal, prin desfacerea definitivă a căsătoriei sale de soțul său Grigorie Lăcusteanu, ar fi devenit exigibil;

Având în vedere că din actele prezentate în susținerea cererii se constată: Că între d-na Elena I. Dumitropol și Grigorie Lăcusteanu a intervenit, cu ocazia

trecei lor în căsătorie, contractul dotal autentificat de acest tribunal la No. 621/906; din care reese că d-na Elena I. Dumitropol și-a constituit ca zestre averea următoare: 1) A patra parte din suma de 21469 lei, depuși la Casa de depunerii cu recipisele No. 5067/901, 92502, 92503/905; 2) A patra parte din imobilele prevăzute în inventarul format la dosarul tutelei cu No. 1833/904 al aceluiaș tribunal; 3) 10000 lei în scrisuri funciare rurale, etc. Că această căsătorie, în urma cererii de divorț făcută de d-na Elena Dumitropol, s'a desfășurat prin sentința de divorț cu No. 37/907, rămasă definitivă, investită cu formula executorie și înscrisă în registrele de stare civilă la No. 138/907;

Având în vedere că, în principiu, nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc de cât în virtutea unei hotărâri judecătorești definitive, investite cu titlu executoriu, sau a unei hotărâri date cu execuția provizorie și pentru o datorie certă și liquidă. Că, prin dispozițiile art. 375 Pr. civ. și a art. 20 din legea de autentificarea actelor, s'a derogat de la acest principiu și s'a admis punerea titlului executoriu și asupra actelor autentice din momentul exigibilității lor;

Având în vedere că rațiunea care a îndrituit pe legiuitor de a da actelor autentice caracterul unor hotărâri judecătorești definitive și a da cădere tribunalelor de a le investi cu formula executorie, este că a presumat voința părților că au stipulat în mod tacit de a da convențiilor, din momentul exigibilității deși de ele, caracterul unei hotărâri judecătorești. Prin urmare, pot avea caracterul hotărârilor judecătorești și se pot investi cu formula executorie, acele acte autentice în care părțile au desbătut exigibilitatea convenției lor și în care este formal prevăzută exigibilitatea convenției lor;

Având în vedere că dacă aceasta este rațiunea care a îndrituit pe legiuitor de a fi dat actelor autentice caracterul hotărârii judecătorești definitive și odată ce este constant că tribunalele, numai prin excepțiune de la dreptul comun, pot investi cu formula executorie și actele autentice, este cert că ele au cădere de a investi actele autentice cu exigibilitate convențională, dar nu și pe acele, ca contractele dotale, testamentele autentice, cari au exigibilitate legală, devenite exigibile prin desfacerea căsătoriei sau moartea testatorului, căci ar fi a întinde dispozițiunile acestei excepțiuni în afară de cazul prevăzut de lege, când este știut că dispozițiunile excepțiunilor sunt de drept strict și de strânsă interpretare;

Având în vedere că, se discută în doctrină dacă actele autentice pentru ca să poată fi investite cu formula executorie este suficient să aibă numai o exigibilitate convențională sau mai trebuie, în afară de aceasta, ca obligația să fie certă, liquidă și părțile să mai fi prevăzut pentru neexecutare și clauză rezolutorie expresă; jurisprudența a variat în această privință, dar dacă discuție poate fi aci, ea nu poate avea loc când actul autentic are o exigibilitate legală, căci în asemenea caz exigibilitatea nefiind desbătută de părți nu se poate presupune că aceasta a fost voința presumată a părților în convențiune;

Având în vedere, în fine că, actele autentice numai cu exigibilitate convențională se pot investi cu formula executorie mai rezultă: din dispozițiunile art. 1272, 1273 care reglementează modul de restituire a zestrei și din dispozițiunile art. 902 C. civ. care dă drept legatarului pentru plata legatului său de a lua măsurile de asigurare printr-o inscripțiune ipotecară asupra averii defunctului. Într'adevăr, dacă legiuitorul ar fi înțeles a da caracter de hotărâre judecătorească definitivă contractelor dotale și testamentelor autentice ar fi fost fără interes a se prevedea aceste dispozițiuni în Codul civil, căci atât soția, pentru restituirea zestrei sale, cât și legatarul pentru plata legatului său, nu ar fi avut de cât să investească contractul dotal sau tes-

tamentul cu formula executorie și să ceară executarea lor, ori menținerea lor în codul civil justifică că nu aceasta a fost voința legiuitorului;

Că dar, așa fiind, întru cât în speță actul autentic ce se cere a se investi cu formula executorie este un contract dotal, această cerere, fiind nefondată, urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, Tribunalul, respinge cererea, etc.

(ss) P. Hagiopol. Al. Nicolau.

Grefier (s) N. Petrescu

JURIRPRUDENȚA STRAINĂ

CURTEA DE APEL DIN MONTPELLIER

Audiența de la 20 Martie 1907

Seducțiune. — Făgăduință de căsătorie. — Constrângere morală. — Daune interese. — Seducător minor. — Responsabilitatea părinților. — (Art. 998, 1000 C. civ. rom. 1382, 1384 C. civ. fr.)

Seducțiunea unei tinere fete, devenită mamă, dă loc la o acțiune în daune contra seducătorului, de câte ori fata a fost constrânsă a întreține relații intime cu un bărbat în urma unor manoperi dolozive din partea acestuia din urmă, mai ales în baza unei făgăduințe de căsătorie. Această soluție este mai ales admisibilă atunci când fata a cedat în urma unei constrângeri morale, din cauza vârstei sale fragede și a inexperienței vieții.

Dacă seducătorul este minor, părinții trebuie să fie declarați civilmente responsabili de faptele fiului lor ce locuiește cu dânsii, asupra căruia ei n'au exercitat o supraveghere suficientă.

(Din Recueil des Sommaires de la jurisprudence française, anul 1907, p. 1057, No. 5580)

Observație. — Punctul judecat de Curtea din Montpellier nu suferă nici o discuție atât în doctrină cât și în jurisprudență. Vezi asupra seducțiunii, pe care unele legiuri străine o prevăd a nume (Cpr. art. 1328 din codul austriac, cores-punzător cu art. 1754 din codul Calimach). Cas. rom., *Dreptul* din 1891, No. 81, și Bult. 1891, p. 1092; Trib. St. Gaudens și C. Rennes, *Curierul Judiciar*, din 1894, No. 6 și 35; Trib. Bruxelles și St. Sever, *Curierul Judiciar*, din 1905, No. 4 și din 1906, No. 48; Trib. Ilfov și Botoșani, *Curierul Judiciar*, din 1902 No. 65 (cu observ. d-lui D. Alexandresco), și din 1906, No. 82. Vezi și multe alte autorități citate de d-l D. Alexandresco, t. II, p. 358, nota 1 (ed. a 2-a)

(N. R.)

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cu toată plăcerea că Duminică 9 cor., a avut loc logodna distinsului nostru amic d-l I. Ionescu-Dolj, judecător de instrucție la Trib. Ilfov, cu dragălașa domnișoară Elena Ștefănescu.

Urăm toate fericirile tinerilor logodiți.